

9.9.2009

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

hallituksen esitystä HE 59/2009 vp aluehallinnon uudistamiseksi koskien

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta nostaa esille tarpeen tarkastella hallituksen esitysluonnosta aluehallinnon uudistamiseksi lapsi- ja nuorisopoliittisen koordinaation näkökulmasta. Neuvottelukunta yhtyy täysin hallituksen esityksen kirjaukseen, jonka mukaan yleisesti tunnustettu hallinnon kehittämistarve on muun muassa poikkihallinnollisen yhteistyön verkostomaisuus ja organisatoristen rakenteiden uudistaminen. Tämä kehittämistarve on kirjattu hallituksen keskeisiin lapsi- ja nuorisopoliittisiin linjauksiin. Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen 13.12.2007 vuosiksi 2007–2011 hyväksymän lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman yhtenä strategisena painopisteenä on lapsi- ja nuorisopolitiikan "moniammatillisuus, poikkihallinnollisuus ja monitoimijuus". Hallituksen politiikkariihen kannanotto 24.2.2009 toteaa, että nykyisellään lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi "sektorirajat ovat muodostaneet turhia yhteistyön esteitä eikä moniammatillista yhteistyötä ole pystytty toteuttamaan riittävässä määrin".

Aluehallinnon työnjaon ja organisatorisen rakenteen tulisikin tukea mahdollisimman kitkattomasti lapsi- ja nuorisopoliittisen politiikkahahmotuksen syntymistä. Hallituksen esitysluonnoksen tehtäväjako aluehallintovirastojen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten välillä ei kuitenkaan kokoa hallinnollisesti yhteen lasten ja nuorten kasvu- ja elinoloihin liittyviä keskeisiä asiakokonaisuuksia, vaan jakaa ne kahteen eri vi-
ranomaiseen. Tämän johdosta hallituksen esityksen perusteltu tavoite luoda selkeä työnjako aluehallinnon sekä ministeriöiden ja muun keskushallinnon kesken siirtämällä muun muassa toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alue- ja paikallishallinnolle uhkaa jäädä käytännössä toteutumatta, mikäli keskushallinnon voimistuvaa lapsi- ja nuorisopolitiikan koordinaatiota ei uloteta johdonmukaisesti aluehallintoon. Aluehallinnon lapsi- ja nuorisopoliittisen koordinaation puutteellisuus heikentäisi kuntien mahdollisuutta rakentaa palveluiden tuotantoon tavoitteellista lapsi- ja nuorisopolitiikkaa, johon kunnat ovat velvoitettuja esimerkiksi lastensuojelulain (417/2007) 12 §:ssä säädettyin lapsi- ja nuorisopoliittisin suunnitelmin, jotka otetaan huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta esittää, että sivistysvaliokunta jatkovalmistelusaan

- määrittäisi nuoriso-, liikunta- ja kirjastotoimen tehtävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sijaan aluehallintovirastoon, johon myös perusopetukseen liittyvät tehtävät tulisi sijoittaa kokonaisuudessaan sekä
- rakentaisi lakisääteisesti alueellisen lapsi- ja nuorisopolitiikan koordinaatio- ja asiantuntijaelimen aluehallintovirastojen sekä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten välille. Koordinaatio- ja asiantuntijaelimen muodostaisivat keskeiset kunta-, maakunta- ja aluehallinnon virkamiehet sekä lapsi- ja nuorisojärjestöjen edustajat.